

Aseptiikkaa ja hygienia

Krista Puustinen

Aseptiikka ja hygienia

- Hygienia tarkoittaa käsien ja ympäristön terveellisyydestä huolehtimista niin, että siinä ei kohdata tautia aiheuttavia mikrobeja tai muita sairauksia aiheuttavia tekijöitä
- Aseptiikka tarkoittaa menettelytapoja, joissa suojataan ihmisiä saamasta mikrobirtuntoja

Hygienia

- Hyvä hygienia on tärkeä asia hoitajan työssä ja sitä tulee noudattaa kaikkialla
- Hyvällä hygienialla ehkäistään mikrobien leviämistä asiakkaasta ja työntekijästä toiseen
- Hoitaja tapaa työssään paljon ihmisiä, mikrobit ja taudit leviävät hyvin helposti ilman hyvää hygieniaa

Hygieniaan kuuluu

- Käsi- ja elintarvikehygienia
- Muu hygienia (esim. lävistyksset voivat olla epähygieenisii)
- Aseptisen työjärjestyksen noudattaminen: ensin tehdään puhtain työ ja viimeisenä likaisin työ
- Ympäristön puhtaanapito
- Käytettävien välineiden puhtaudesta ja steriiliydestä huolehtiminen
- Suojavaatetuksen käyttö
- Tarvittavat eristystoimet
- Käytettyjen välineiden huolto ja jätteen käsittely

Hoitajan hygienia

- Puhdas työasu ja kunnon työkengät
- Pitkät hiukset pidetään kiinni
- Korut pois, korvissa voi olla pienet nappikorvakorut
- Naamalävistyksissä käytetään häivekoruja
- Kynnet pidetään lyhyinä eikä niissä käytetä kynsilakkaa tai rakennekynsiä
- Tatuointeja ei tarvitse välttämättä peittää

Käsien pesuohje

-
- Ota sormukset, rannekello ja –korut pois käsistä, koska ne keräävät mikrobeja ja estävät ihon puhdistumisen niiden alta
 - Kostuta kädet vedellä
 - Annostele pesuneste kostutettuihin käsiin
 - Pese käsiä huolellisesti juoksevan veden alla noin 20 sekunnin ajan
 - Pese kädet kaikkialta, myös selkäpuolelta ja sivuista, sormien väleistä, sormien päistä, kynsien alustoista ja ranteista
 - Huuhtelee kädet ja kuivaa ne huolellisesti kertakäyttöisellä paperipyyhkeellä
 - Sulje hana paperipyyhkeellä

-
- Käsien huolellinen peseminen on vielä tärkeämpää kuin desinfiointi
 - On hyvä pestä ensin kädet ohjeen mukaa ja desinfioda ne sen jälkeen
 - Hygieninen työskentely tulee sisäistää, sillä sen noudattaminen on usein kiinni työntekijästä itsestään

Käsien desinfiointi

- Annostelu desinfiointiainetta kämmenelle
- Hiero sormenpäitä toisen käden kämmeneen
- Hiero kämmeniä vastakkain ja sormia ristikkäin
- Hiero sormien välit käsien selkäpuolelta
- Hiero peukalot
- Hiero sormia koukistettuina vastakkain

Suojakäsineiden käyttö hoitotyössä

- Hoitotyössä tarvitaan erilaisia suojakäsineitä eri hoitotoimenpiteissä
- Suojakäsineet ovat asiakas-, työntekijä-, tehtävä- ja toimenpidekohtaisia
- Suojakäsineet tulee vaihtaa jokaisen asiakaskontaktin välillä
- Suojakäsineiden valinnassa mietitään, mitkä käsineet ovat parhaita kussakin toimenpiteessä tai tehtävässä (käsineen kestävyys suhteessa toimenpiteeseen kuluvaan aikaan)
- Huomioon otetaan myös lähihoitajan ja asiakkaan mahdolliset allergiaset
- Käsineitä on lateksista (luonnonkumista) että synteettisistä materiaaleista valmistettuja
 - Suojakäsineiden tulee olla myös ehjät

Tehdaspuhtaat tutkimuskäsineet

- Käytetään eniten hoitotyössä
- Tarkoitus vähentää käsien veri- ja eritekontaminaatiota ja suojata infektiopotilaan mikrobeilta
- Tehdaspuhtaita käsineitä käytetään hoitotoimenpiteissä, joissa ollaan tekemisissä asiakkaan ihon tai limakalvojen kanssa
 - Asiakkaan peseminen tai pesuissa avustaminen, suunhoidossa ja hammasproteesien pesemisessä, asiakkaan virtsaamisessa tai ulostamisessa avustamisessa, avanteen hoidossa, peräruiskeiden laittamisessa, vaipanvaihtamisessa, kystosstooman hoidossa, hengitystöiden imemisessä, haavanhoidossa ja infektoituneen asiakkaan hoitotyössä

Leikkauskäsineet

- Ovat steriilejä
- Käytetään leikkauksissa ja erityistä aseptiikkaa vaativissa tilanteissa
- Leikkauskäsineitä on erikokoisia ja eri materiaaleista valmistettuja
- Valittava oikean kokoinen, sopivan tuntuinen, istuva ja toimenpiteen kestävä leikkauskäsine, sillä liian suuren ja huonosti istuvan käsineen kanssa hoitotoimenpiteiden tekeminen on aikaa vievää ja hankalaa
- Kertakäyttöisten steriilien leikkauskäsineiden pukeminen on erittäin tarkkaa, koska steriilisuuden pitää säilyä

Suojainten käyttö

- Hoitotyössä käytetään erilaisia suojaimia ennaltaehkäisemään ja estämään infektioiden leviämistä hoitajasta tai omaisesta asiakkaaseen ja toisinpäin
- Suojaimia on hyvin monenlaisia, ja niistä yleisimmin käytettäviä ovat muovinen ja kertakäyttöinen muoviesiliina, hiussuojus, suun-
nenäsuojus

Aseptinen työtap

- Hoitotyössä noudatetaan aseptista työtapaa, jolla tarkoitetaan asiakkaan avustamista puhtaasta likaiseen
- Aseptiikkaa noudatetaan niin asiakkaan perushoidossa kuin leikkauspotilaiden operaatiojärjestyksessä
- Puhutaan aseptisesta omasta tunnosta, mikä tarkoittaa sitoutumista aseptisiin työtapoihin
- Aseptisessä omassa tunnossa aseptiikasta huolehditaan itse eikä muiden tarvitse valvoa sitä

-
- Roskien vieminen on tärkeä asia aseptiikan kannalta
 - Jokaisen asiakaskäynnin jälkeen hoitaja vie roskapussin jätteiden lajittelupaikkaan eikä jätä roskapussia, jossa on eritteisiä tai käytettyjä hoitovälineitä